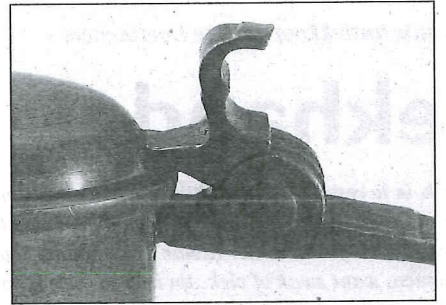

AWO

Eén kan, twee verschillende merken

J.F.H.H. BEEKHUIZEN

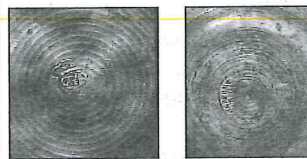
De meeste Hollandse kannen zijn éénmaal gemerkt en wel of op de buitenkant van de bodem, of op het handvat, of aan de binnenkant van het deksel. De "Rembrandtkan" daarentegen is vaak gekeurd aan de buitenkant van het deksel, in het medaillon.

Afb.4

De kan (hoogte 24 cm), die ik onlangs in handen gekregen heb en die inmiddels in een particuliere verzameling zit, heeft twee "verschillende" merken (afb. 1). Eén merk, in de vorm van de gekroonde roos met de gietersinitialen "WB" en de letter "F" in het hart van de roos (F voor fijn-tin), staat op de buitenkant van de bodem (afb. 2) en behoort toe aan de Bredase tinnegieter Wijnand Beens "Eijndhoviensis". Hij is werkzaam vanaf het einde van de 18e eeuw tot het begin van de 19e eeuw.

Aan de binnenkant van het deksel staat het merk met de naam "A.G. Beens Breda" van de eveneens uit Breda afkomstige tinnegieter Alexander Gerardus Beens, de zoon van Wijnand

Afb.2 - 3

Beens (afb. 3).

Deze A.G. Beens werd geboren in 1791, huwde in 1829 en overleed in 1875.

Met betrekking tot de vervaardiging van deze kan zijn er verschillende mogelijkheden.

Het kan zijn dat vader en zoon tezamen en tegelijkertijd aan de kan gewerkt hebben. Immers Wijnand Beens heeft gewerkt tot het begin van de 19e eeuw. Maar dan moet de vader nog geleefd hebben na 1829, het jaar waarin A.G. Beens huwde. Het was dikwijls gebruikelijk dat de tinnegieter in het jaar van het huwelijk ook meester werd. Het is ook mogelijk dat de kan vervaardigd is door de zoon alleen. Hij kan

een door zijn vader in voorraad gegoten en gemerkt kanlichaam gebruikt hebben en zelf een deksel daarbij gegoten hebben.

In dat geval is het duidelijk dat het kanlichaam ouder is dan het deksel en de kan dus is "samen-gesteld" na 1829.

De buitenkant van de bodem en de binnenkant van het deksel vertonen een verschillend patroon van draairingen (afb. 2 en 3), mogelijk veroorzaakt door het gebruik van verschillende draaibanken, alhoewel verondersteld mag worden dat Beens junior de werkplaats van zijn vader overgenomen heeft met alle vormen, machinerieën e.d.

De draairingen, die als versiering zijn aangebracht op de buitenkant van de kan en op het deksel, zijn aan elkaar gelijk.

De aanzet van het deksel aan de duimrust is tamelijk afwijkend van dat wat men doorgaans aantreft bij andere en vroegere Hollandse kannen. Ook de verhoging op het handvat is eerder uitzondering dan regel (afb. 4).

Deze kan is een aardig voorbeeld van een stukje historie uit één tinnegietersfamilie. Verder kan men stellen dat een dergelijke kan met twee "verschillende" merken betrekkelijk weinig voorkomt.

NOTEN

1. B. Dubbe, Tin en Tinnegieters in Nederland, Lochem 1978, blz. 336, fig. 246.

2. Idem, blz. 336, fig. 245.

N.B. Dit artikel is eerder gepubliceerd in "De Tinkoerier", mededelingenblad van de Nederlandse Tin Vereniging, Jaargang 3, nummer 1, juni 1995.